

op weg naar een natuurinclusieve landbouw

Elshorst

Ben Bruurs

Baarschot, Noord-Brabant

“Wat vraagt mijn omgeving en wat kan ik met mijn bedrijf daaraan bijdragen?”

Foto: HAS.nl

- Esbeeksedijk 4, 5087 TG Baarschot
- Varkenshouderij, 600 varkens
- Natuurbeheer door varkens

Het bedrijf

Ben is geboren en getogen in Baarschot op een typisch Brabants gemengd boerenbedrijf met tuinbouw, kippen, koeien en varkens. Tijdens zijn opleiding veehouderij maakte hij pas kennis met de intensieve varkenshouderij, twijfelde even over zijn keuze maar nam de boerderij toch van zijn vader over toen hij merkte dat hij daarmee veel vrijheid kreeg.

En die nam hij. Hij ontwikkelde het bedrijf tot een verbreed varkensbedrijf (600 varkens, 75 zeugen) met een groepsaccommodatie, huifkartochten en educatieve programma's. Hij koos ervoor de samenwerking met zijn omgeving aan te gaan door zijn varkens als natuurbeheerder aan te bieden. En zijn vlees verkoopt hij inmiddels zelf onder het merk 'Elshorst puur' aan een 40-tal restaurants, verswinkels en webwinkels. Ben werkt met 3 vaste medewerkers en een aantal flexibele medewerkers.

De uitvoering

Ben ziet zijn varkens niet als resultaat maar als een middel om diensten te leveren aan zijn omgeving. In de meest verruigde natuur weten de varkens de grond weer zwart op te leveren, iets dat voor natuurbeheerders die met half-natuurlijke natuur werken goed van pas kan komen. Zijn varkens kunnen ook ingezet worden om onkruid te bestrijden (zoals Japanse duizendknoop). Voor agrariërs kunnen zijn varkens de engerlingen in de grond bestrijden en een aardappelakker weer schoon opleveren voor het volgende gewas.

Ben heeft er voor gekozen zich niet aan te sluiten bij een keurmerk zoals SKAL of een keten, maar de afzet zelf te doen. Geen handelaar, geen transporteur, geen groothandel, geen verkoper. Wel Ben Bruurs, die onder de naam 'Elshorst puur' zijn weidevarkens weet af te zetten. Hij kent zijn zakelijke klanten en selecteert, op basis van hun wensen, op de avond voor transport in alle rust de varkens. Naast de restaurants en de webwinkels vormen de slachterijen waar hij mee werkt een afzetkanaal. Andersom zorgt Ben met zijn varkensvlees dat er meer klanten naar deze slachterijen komen.

Ben noemt zijn varkens steevast weidevarkens omdat ze niet op stal staan maar foerageren in de natuur of op akkers. De varkens worden wel dagelijks bijgevoerd. Daarvoor heeft hij een aantal

natuurgronden in pacht waopr hij een combinatie van zonnebloemen en mais teelt als eiwitbron voor zijn varkens. Maar bijvoeren met standaard varkensvoer blijft nodig. Daar wil hij vanaf en hij zoekt dus door naar goede alternatieven, mogelijk in samenwerking met zijn omgeving.

Voor het dagelijkse werk zet Ben jongens in die een afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Aan hen geeft hij langzaam zoveel mogelijk van het werk uit handen. Zo heeft hij meer tijd om te werken aan de ontwikkeling van zijn bedrijf en om mee te doen aan initiatieven in de omgeving. Zo denkt hij via [FoodUp Brabant](#) mee aan het ontwikkelen van een nieuw voedselsysteem. Ook maakt hij samen met zijn omgeving een gebiedsplan voor zijn regio. Het zijn allebei manieren om zijn betrokkenheid voor het landschap en de ontwikkeling van zijn bedrijf te combineren.

Het resultaat

Hoewel veel boeren uit zijn omgeving de afgelopen jaren moesten stoppen, wist Ben met zijn bedrijf overeind te blijven. Dat lukte omdat hij zijn inkomsten spreidde: voor de helft uit het varkensvlees van zijn 'weidevarkens' en voor de andere helft uit de andere diensten aan recreanten.

Door zijn manier van werken – varkens in de natuur houden én zelf verkopen – weet hij zijn varkens voor een dubbele prijs te verkopen, omdat:

- Zijn 'weidevarkens' meer waard zijn dan een normaal varken
- Hij niet hoeft te betalen voor de handelaar, transporteur, groothandel of verkoper

Ook de kosten zijn laag, omdat:

- Zijn varkens gratis eten krijgen als ze in de natuur staan
- De kosten voor grond laag zijn. Natuurbeheerders en agrariërs zijn blij met zijn gratis diensten.

Door met andere partijen mee te werken aan de ontwikkeling van het landschap, weet hij de ontwikkeling van zijn business te combineren met betrokkenheid bij zijn landschap.

Is dit dan een natuurinclusieve manier van werken? Ja, als je ziet dat de natuurbeheerders dankbaar gebruik maken van zijn weidevarkens en Ben dankzij de natuurbeheerders tegen lage kosten een mooi stuk vlees weet te produceren en te verkopen.

De investering

Omdat Ben een onbekende weg in sloeg, kwam hij bij de bank en veel autoriteiten in de problemen. Ondertussen vond iedereen het wel mooi wat hij deed, alleen paste het niet goed in de regels. Na veel jaren praten leverde het hem de '[Green deal Weidevarkens](#)' op. Daarin worden de risico's en de financiële haalbaarheid onderzocht.

Verder heeft het hem ook tijd gekost om zijn bedrijf rendabel te krijgen. Door zijn motivatie en volharding is het hem gelukt.

Omdat hij zelf zijn vlees verkoopt, besteedt hij veel tijd aan de recreanten die bij hem over de vloer komen, verwelkomt hij de media, werkt hij samen met zijn omgeving en denkt hij mee over nieuwe concepten.

De omgeving en de toekomst

"Een intensief varkensbedrijf hoort niet bij mij. Ik kies voor een bedrijf dat samenwerkt met de omgeving en met droge ogen over te geven is aan mijn kleinkinderen."

Ben vindt zijn bedrijf zeker niet af. *"Ik ben altijd zoekende. En dat bevalt me wel."* Zo blijft Ben zoeken hoe hij met anderen kan samenwerken om zijn bedrijf te verbeteren. Ook zoekt hij naar een manier om zijn grootste kostenpost, het varkensvoer, omlaag te brengen door nog meer voer uit de omgeving te halen.

Zijn advies: *"Kopieer niet mijn bedrijf. Kijk vooral naar wat je zelf leuk vindt en wat je omgeving kan gebruiken. Ik zit bijvoorbeeld niet in de buurt van de stad. Dus een eigen winkel samen met andere boeren moet ik niet doen. Ik zit wel in de buurt van veel natuur. Daarin zoek ik mijn bijdrage."*

-
1. *Wat vind je het leukst aan je werk? (denk aan bijvoorbeeld: de mensen, de machines, de afwisseling in het werk, de dieren, de omgeving, het ontwikkelen, de vrijheid, enzovoort).*
  2. *Met wie uit jouw omgeving zou jij kunnen samenwerken? (zet bijvoorbeeld eens Google maps open en onderzoek alle bedrijven in jouw omgeving: restaurants, andere boeren, slagerijen, groothandels, winkels). Wat zou je hen willen bieden en wat zou je hen willen vragen?*
  3. *Met wie in jouw omgeving zou je liever niet meer samenwerken (erfbetreders, bank, verpachter, voederproducent, vader/moeder, buurman/-vrouw, ketenpartners)? Wat levert je dat op? Wat heb je te doen om die samenwerking te stoppen?*